

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

©2019 ПЕТРОВСЬКА С. А., ПЕТРОВСЬКИЙ М. В.

УДК 336.74:336.71

Петровська С. А., Петровський М. В. Проблеми забезпечення грошово-кредитної безпеки України

Забезпечення високої грошово-кредитної безпеки України є актуальним питанням сьогодення, адже саме вона впливає на рівень розвитку держави в цілому та окремих суб'єктів господарювання зокрема. Метою статті є проведення оцінювання рівня грошово-кредитної безпеки України за 2013–2017 рр., аналіз основних проблем у даній сфері та пошук шляхів їх вирішення. Виконана оцінка показала, що Україна в останні роки мала занадто низькі значення грошово-кредитної безпеки (незадовільний та небезпечний рівень). Проведений аналіз основних і запропонованих додаткових показників грошово-кредитної безпеки засвідчив, що Україна має цілий ряд недоліків у даній сфері. Тому сьогодні існує нагальна потреба у впровадженні заходів, які ліквідували б недоліки в монетарній сфері України, та в розробці стратегії розвитку грошово-кредитного ринку нашої держави. Першочерговими завданнями мають бути: виведення економіки України із «тіні»; зупинення глобального відтоку капіталу із країни та спрямування його на внутрішній економічний розвиток; проведення НБУ вваженої монетарної політики; виконання комплексу заходів, спрямованих на стабілізацію грошово-кредитної безпеки України. Реалізація вказаних заходів дозволить підвищити рівень грошово-кредитної безпеки тільки за повної підтримки на всіх рівнях влади.

Ключові слова: грошово-кредитна безпека, інтегральний індикатор грошово-кредитної безпеки, монетарна політика, оцінка рівня грошово-кредитної безпеки, фінансова безпека.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Формул.:** 1. **Бібл.:** 11.

Петровська Світлана Анатоліївна – кандидат економічних наук, викладач кафедри соціально-економічних дисциплін, Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ (вул. Миру, 24, Суми, 40007, Україна)

E-mail: sv_pet@ukr.net

Петровський Михайло Васильович – кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри електроенергетики, Сумський державний університет (вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, 40007, Україна)

E-mail: mvpetrovsky@ukr.net

УДК 336.74:336.71

Петровская С. А., Петровский М. В. Проблемы обеспечения денежно-кредитной безопасности Украины

Обеспечение высокой денежно-кредитной безопасности Украины является актуальным вопросом сегодня, поскольку именно она влияет на уровень развития государства в целом и отдельных субъектов хозяйствования в частности. Целью статьи является проведение оценки уровня денежно-кредитной безопасности Украины за 2013–2017 гг., анализ основных проблем в данной сфере и поиск путей их решения. Выполненная оценка показала, что Украина в последние годы имела слишком низкие значения денежно-кредитной безопасности (неудовлетворительный и опасный уровень). Проведенный анализ основных и предложенных дополнительных показателей денежно-кредитной безопасности показал, что Украина имеет целый ряд недостатков в данной сфере. Поэтому сегодня существует насущная необходимость во внедрении мероприятий, которые ликвидировали бы недостатки в монетарной сфере Украины, и в разработке стратегии развития денежно-кредитного рынка нашей страны. Первоочередными задачами должны быть: выведение экономики Украины из «тени»; остановка глобального оттока капитала из страны и направление его на внутреннее экономическое развитие; проведение НБУ взвешенной монетарной политики; выполнение комплекса мероприятий, направленных на стабилизацию денежно-кредитной безопасности Украины. Реализация указанных мероприятий позволит повысить уровень денежно-кредитной безопасности только при полной поддержке на всех уровнях власти.

Ключевые слова: денежно-кредитная безопасность, интегральный индикатор денежно-кредитной безопасности, монетарная политика, оценка уровня денежно-кредитной безопасности, финансовая безопасность.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Формул.:** 1. **Библ.:** 11.

Петровская Светлана Анатольевна – кандидат экономических наук, преподаватель кафедры социально-экономических дисциплин, Сумской филиал Харьковского национального университета внутренних дел (ул. Мира, 24, Суми, 40007, Украина)

E-mail: sv_pet@ukr.net

Петровский Михаил Васильевич – кандидат физико-математических наук, доцент, доцент кафедры электроэнергетики, Сумской государственной университет (ул. Римского-Корсакова, 2, Суми, 40007, Украина)

E-mail: mvpetrovsky@ukr.net

UDC 336.74:336.71

Petrovska S. A., Petrovskiy M. V. The Problems of Ensuring the Monetary-Credit Security of Ukraine

Ensuring the high monetary-credit security of Ukraine is a topical issue today, because it affects the level of development of the State as a whole and the individual economic entities in particular. The article is aimed at carrying out an evaluation of the level of monetary-credit security of Ukraine for the time period of 2013–2017, analyzing the main problems in this sphere, and searching for ways to solve them. The evaluation showed that Ukraine in recent years had too low monetary-credit security values (unsatisfactory and dangerous level). The analysis of the main and proposed additional indicators of the monetary-credit security showed that Ukraine has a number of shortcomings in this sphere. Therefore, today there is an urgent need to introduce measures that would eliminate deficiencies in the monetary sphere of Ukraine, and to develop a strategy for development of the monetary-credit market of our country. Priority tasks should be: finding a way out of the «shadow» regarding the economy of Ukraine; stopping the global outflow of capital from the country and directing it to the national economic development; conduction of a weighted monetary policy by the NBU; implementation of a set of measures aimed at stabilizing the monetary-credit security of Ukraine. Accomplishing of such measures will increase the level of monetary-credit security only with full support at all levels of governance.

Keywords: monetary-credit security, integral indicator of the monetary-credit security, monetary policy, evaluation of the level of monetary-credit security, financial security.

Fig.: 1. **Tbl.:** 3. **Formulae:** 1. **Bibl.:** 11.

Petrovska Svitlana A. – Candidate of Sciences (Economics), Lecturer of the Department of Socio-Economic Disciplines, Sumy branch of the Kharkiv National University of Internal Affairs (24 Myru Str., Sumy, 40007, Ukraine)

E-mail: sv_pet@ukr.net

Petrovskiy Mykhaylo V. – Candidate of Sciences (Physics and Mathematics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Power Engineering, Sumy State University (2 Rymyskoho-Korsakova Str., Sumy, 40007, Ukraine)

E-mail: mvpetrovsky@ukr.net

Забезпечення високої фінансової безпеки України є найбільш актуальним питанням сьогодення. Бо саме несприятлива ситуація у фінансовій сфері негативно впливає на економічне зростання української економіки та ускладнює розвиток ринкових механізмів господарювання. Тому виникає гостра потреба в підвищенні рівня фінансової безпеки України в цілому та її складових зокрема. Особливо актуально це під час складної воєнно-політичної ситуації, яка сьогодні існує в нашій державі, в умовах фінансової кризи та нестабільності. А при розширенні процесів глобалізації надзвичайно актуалізуються питання безпеки у грошово-кредитній сфері.

Економічна безпека є основою національної безпеки країни. А фінансова безпека – найважливіша складова економічної безпеки. Оскільки грошово-кредитна безпека є частиною фінансової, то завдання забезпечення високого рівня грошово-кредитної безпеки України є особливо актуальним у наш час.

В умовах посткризового розвитку національної економіки актуалізуються питання оцінювання рівня грошово-кредитної безпеки, дослідження її загроз і визначення завдань для її підвищення.

Питаннями фінансової безпеки національної економіки займалися багато вітчизняних і закордонних учених. Зокрема, З. Варналій, Б. Данилишин, О. Коваленко, В. Кузьменко, І. Лютий, А. Піхоцький [1], О. Савицька, Г. Смоквіна [2] та інші.

Висвітлення проблематики грошово-кредитної безпеки української економіки знайшли відображення в роботах таких учених і науковців: О. Бандурка, О. Барановський, О. Власюк, В. Геєць, Д. Гладких [3], Л. Горбатюк [4], В. Гриньова, С. Дячек [5], І. Доценко [6], В. Зимовець, В. Міщенко, С. Науменкова, О. Рожко [7], А. Сухоруков, М. Єрмоленко та інші.

Значна увага, яка приділяється вказаним напрямкам досліджень, підтверджує їх актуальність та необхідність подальшого вивчення.

Метою даної статті є проведення оцінки рівня грошово-кредитної безпеки України, аналіз основних проблем у даній сфері та пошук шляхів їх вирішення.

У комплексі безпеки фінансового сектора України виділяють самостійну підсистему – грошово-кредитну безпеку. Саме в цій сфері є фактори, які, при їх негативних значеннях, становлять загрозу для всього фінансового сектора. Оскільки кризові явища в економіці мають фінансовий характер і грошову суть, це обумовлює актуальність та потребу в оцінці рівня грошово-кредитної безпеки України. Дана оцінка проводиться на основі аналізу макроекономічних та фінансових показників.

На сьогоднішній день головними завданнями монетарної політики України є: зменшення темпів інфляції; стабільний розвиток української економіки; забезпечення зайнятості населення; проведення ефективної грошово-кредитної політики країни.

Згідно з Наказом Міністерства економіки України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» від 29.10.2013 р. № 1277 однією із основних підсистем фінансової безпеки є грошово-кредитна. Проаналізувавши вагові коефіцієнти підсистем фінансової безпеки, що представлені в цьому ж документі, бачимо, що грошово-кредитна безпека займає друге місце серед шести [8]. Усе це свідчить про значний вплив грошово-кредитної безпеки на загальну фінансову та, відповідно, економічну безпеку нашої країни.

У даному Наказі вказується, що «грошово-кредитна безпека – це стан грошово-кредитної системи, що забезпечує всіх суб'єктів національної економіки якісними та доступними кредитними ресурсами в обсягах і на умовах, сприятливих для досягнення економічного зростання національної економіки» [8].

Методичними рекомендаціями оцінку грошово-кредитної безпеки України пропонується здійснювати на основі критеріїв та показників, що її характеризують. На законодавчому рівні до цих показників належать:

- ✦ питома вага готівки поза банками в загальному обсязі грошової маси;
- ✦ різниця між процентними ставками за кредитами, наданими депозитними корпораціями у звітному періоді, та процентними ставками за депозитами, залученими депозитними установами;
- ✦ рівень середньозваженої процентної ставки за кредитами, наданими депозитними корпораціями в національній валюті, відносно індексу споживчих цін;
- ✦ частка споживчих кредитів, наданих домогосподарствам, у загальній структурі кредитів, наданих резидентам;
- ✦ питома вага довгострокових кредитів у загальному обсязі наданих кредитів;
- ✦ загальний обсяг вивезення фінансових ресурсів за межі країни.

Інтегральний індикатор грошово-кредитної безпеки (I) пропонується розраховувати так:

$$I = \sum_{i=1}^n d_i y_i, \quad (1)$$

де d_i – ваговий коефіцієнт i -го індикатора;
 y_i – нормалізована оцінка i -го індикатора;
 n – кількість показників [8].

У *табл. 1* наведено результати розрахунку індикаторів грошово-кредитної безпеки України за 2013–2017 рр.

Питома вага готівки поза банками в загальному обсязі грошової маси повинна бути в діапазоні 20–22% (оптимальне значення), менше 20% – свідчить про слабку мобільність економіки країни, а більше

22% – засвідчує високий рівень монетизації економіки, що може призвести до інфляції. Даний показник в аналізований період є більшим від 22% і, відповідно до [8], потрапляє в діапазон між незадовільним і небезпечним рівнем. Це вказує на те, що в Україні створені сприятливі умови для тіньової економіки.

небезпечним рівнем, у 2014 р. – між задовільним і незадовільним, у 2015, 2016 та 2017 рр. – між оптимальним і задовільним рівнем.

Питома вага довгострокових кредитів у загальному обсязі наданих повинна бути не менше 50%. Даний індикатор всі аналізовані роки потрапляє

Таблиця 1

Значення показників грошово-кредитної безпеки України за 2013–2017 рр.

№ з/п	Назва показника	Рік					Оптимальне значення
		2013	2014	2015	2016	2017	
1	Питома вага готівки поза банками в загальному обсязі грошової маси, %	26,2	29,6	28,4	28,5	27,5	Не більше 22
2	Різниця між процентними ставками за кредитами, наданими депозитними корпораціями у звітному періоді, та процентними ставками за депозитами, залученими депозитними установами, %	4,9	4,5	5,9	5,5	6,3	3 – 4
3	Рівень середньозваженої процентної ставки за кредитами, наданими депозитними корпораціями в національній валюті, відносно індексу споживчих цін, %	24,4	3	-15,8	15,8	15,3	3 – 5
4	Частка споживчих кредитів, наданих домогосподарствам, у загальній структурі кредитів, наданих резидентам	15,1	13,2	10,7	10,1	12	5 – 9
5	Питома вага довгострокових кредитів у загальному обсязі наданих кредитів (скоригована на курсову різницю), %	19	14,5	17	24,3	25,7	Не менше 50
6	Загальний обсяг вивезення фінансових ресурсів за межі країни, млрд дол. США	10,5	11,9	15,6	15,1	14,3	Не більше 2

Джерело: розраховано та складено автором на основі [8–11].

Оптимальне значення показника «різниця між процентними ставками за кредитами, наданими депозитними корпораціями у звітному періоді, та процентними ставками за депозитами, залученими депозитними установами» має складати 3–4%. Аналізований показник також є більшим за оптимальний. Тільки у 2013 та 2014 рр. значення індикатора потрапляють у діапазон між оптимальним і задовільним рівнем, у 2015 та 2016 рр. – між задовільним і незадовільним рівнем, а у 2017 р. – між незадовільним і небезпечним рівнем.

Рівень середньозваженої процентної ставки за кредитами, наданими депозитними корпораціями в національній валюті, відносно індексу споживчих цін повинен мати оптимальне значення 3–5%. У 2013, 2015, 2016 та 2017 рр. цей показник вказував на критичну ситуацію в економіці, і лише у 2014 р. – на оптимальну. Як бачимо, за даним індикатором є значний дисбаланс, що негативно впливає на загальний стан грошово-кредитної безпеки України.

Оптимальне значення частки споживчих кредитів, наданих домогосподарствам, у загальній структурі кредитів, наданих резидентам, має складати 5–9%. За даним показником також присутня негативна тенденція: у 2013 р. – діапазон між незадовільним і

в критичний діапазон, хоча й має незначну тенденцію до збільшення починаючи з 2015 р. Це свідчить про зменшення інвестицій в економіку України.

Загальний обсяг вивезення фінансових ресурсів за межі країни має бути не більше 2 млрд дол. США. У 2013, 2014 та 2017 рр. значення даного індикатора потрапило в діапазон між небезпечним і критичним рівнем, а у 2015 та 2016 рр. – у критичний. Це також є негативним фактором у забезпеченні грошово-кредитної безпеки економіки України.

На основі проведеного розрахунку за формулою (1) визначено інтегральний індикатор грошово-кредитної безпеки України за 2013–2017 рр. (табл. 2).

Відповідно до [8] значення інтегрального показника грошово-кредитної безпеки України може знаходитися в діапазоні від 0 до 1. Причому 1 є найкращим значенням показника, а 0 – найгіршим.

Проаналізувавши табл. 2, було встановлено, що протягом 2013–2017 рр. рівень грошово-кредитної безпеки України знаходився на дуже низькому рівні (2013, 2014, 2016, 2017 рр. – незадовільний, 2015 р. – небезпечний).

На рис. 1 наведено динаміку інтегрального індикатора грошово-кредитної безпеки України за 2013–2017 рр.

Значення інтегрального показника грошово-кредитної безпеки України за 2013–2017 рр.

Показник	Рік				
	2013	2014	2015	2016	2017
Інтегральний показник грошово-кредитної безпеки України	0,5361	0,5273	0,3341	0,5144	0,4837

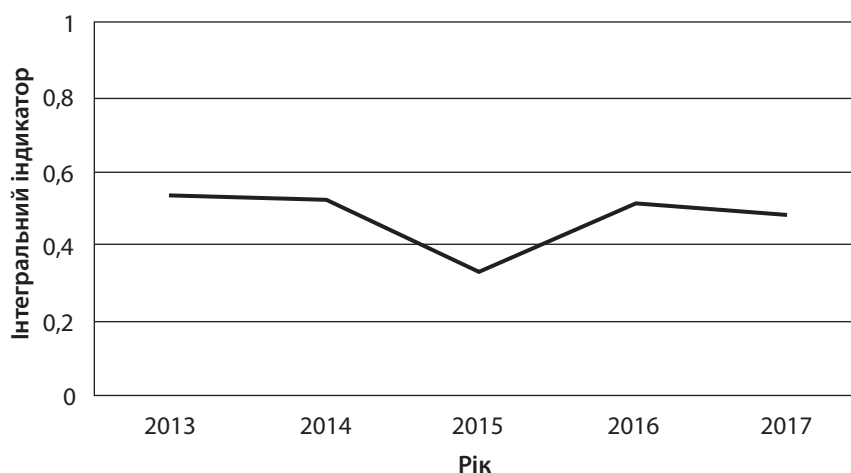

Рис. 1. Динаміка інтегрального показника грошово-кредитної безпеки України за 2013–2017 рр.

Разом з тим, при оцінці грошово-кредитної безпеки України недостатньо використовувати лише шість законодавчо затверджених показників, оскільки вони, на нашу думку, не повністю характеризують сферу грошово-кредитної безпеки країни. Ми пропонуємо також враховувати рівень інфляції, рівень доларизації грошового обігу та рівень забезпечення грошової бази золотовалютними резервами.

Рівень інфляції має суттєвий вплив на грошово-кредитну безпеку країни. Інфляція до 4% сприяє зростанню виробництва та є стимулом до економічного зростання. Коли темпи інфляції перевищують 5%, то економічне зростання знижується. При інфляції 25–45% зростання економіки зупиняється та настають стагнація і спад виробництва.

Рівень доларизації грошового обігу також є важливим індикатором грошово-кредитної безпеки країни. Високе його значення засвідчує значну залежність української економіки від коливань курсу іноземної валюти, зокрема долара США.

Необхідним, на нашу думку, є також урахування рівня забезпечення грошової бази золотовалютними резервами, оскільки управління ними є важливим фактором монетарної політики НБУ. Резерви повинні бути достатніми для попередження та запобігання різкій девальвації чи ревальвації національної грошової одиниці.

Рівень інфляції, результати розрахунків рівня доларизації та рівня забезпечення грошової бази золотовалютними резервами української економіки за 2013–2017 роки наведено в *табл. 3*.

Розглянувши *табл. 3*, можна зробити висновок про нестабільність сфери грошово-кредитної безпеки України у 2013–2017 рр. Проаналізувавши рівень інфляції, необхідно відмітити, що лише у 2013 р. була стабілізація інфляційних процесів. У 2014 р. рівень інфляції перевищував порогові майже на 18%, а у 2015 р. – аж на 36%. У 2016 та 2017 рр. темпи інфляції знизилися порівняно з 2015 р., але перевищували оптимальне значення. Причинами інфляції можуть бути такі фактори: велика кількість грошей поза виробництвом – у сфері торгівлі та споживання; виробництво товарів не відповідає грошовим доходам населення; обіг грошей без товарного забезпечення. Вказані проблеми може вирішити лише Уряд у взаємодії з НБУ з використанням політики обмеженої пропозиції грошей і витрат бюджетних коштів.

Рівень доларизації протягом 2013–2017 рр. значно перевищував порогове значення, що свідчить про значну залежність національної економіки від коливань курсу долара США. Даний показник має негативний вплив на економіку України, бо веде до зниження ефективності грошово-кредитної політики через втрату монетарних інструментів регулювання обігу грошей.

Рівень забезпечення грошової бази золотовалютними резервами, як видно з *табл. 3*, недостатній для покриття 70–80% грошової бази (як при оптимальному варіантові). Значення даного показника знаходяться на дуже низькому рівні.

Отже, проведена оцінка грошово-кредитної безпеки України та виконаний аналіз основних і до-

Додаткові показники грошово-кредитної безпеки України за 2013–2017 рр.

№ з/п	Назва показника	Рік					Оптимальне значення
		2013	2014	2015	2016	2017	
1	Рівень інфляції, %	100,5	124,9	143,3	112,4	113,7	107
2	Рівень доларизації, %	29	26	33	32	32	10
3	Рівень забезпечення грошової бази золотовалютними резервами, %	18,3	12,3	31,3	37,0	42,9	70–80

Джерело: розраховано та складено автором на основі [10; 11].

даткових її показників за 2013–2017 рр. показав багато недоліків, що свідчить про нестабільну ситуацію у фінансовій сфері України.

Ситуація, що склалася у сфері грошово-кредитної безпеки України, потребує втручання держави (Уряду, НБУ та ін.).

Основними завданнями, спрямованими на підвищення рівня грошово-кредитної безпеки України, на нашу думку, повинні бути:

- ✦ проведення поміркованої грошово-кредитної політики, спрямованої на здешевлення процентних ставок за операціями комерційних банків, збільшення переказних депозитів (у національній та іноземній валютах), розвиток фондового ринку;
- ✦ повернення довіри населення до довгострокових кредитів та зменшення споживчих кредитів домогосподарствам;
- ✦ досягнення стабільності національної грошової одиниці, попиту на гроші, але без підвищення цін, економічне зростання держави;
- ✦ зупинення (або хоча б зменшення) непродуктивного відтоку капіталу із української економіки для підвищення рівня грошово-кредитної безпеки;
- ✦ створення координаційного інституту по забезпеченню грошово-кредитної безпеки, до якого надходила б та узагальнювалася інформація про певні проблеми грошово-кредитної сфери, робилися б відповідні висновки та розроблялися конкретні заходи.

Для забезпечення виконання даних заходів необхідна взаємодія всіх гілок влади та суб'єктів господарювання України.

ВИСНОВКИ

Забезпечення високого рівня грошово-кредитної безпеки України є актуальним питанням сьогодення, оскільки саме від цієї безпеки залежить рівень розвитку держави в цілому та окремих її суб'єктів господарювання зокрема. Об'єктивна та неупереджена оцінка грошово-кредитної безпеки України необхідна особливо під час поглиблення кризових явищ в економіці.

Проведений аналіз показників грошово-кредитної безпеки показав, що Україна останніми рока-

ми мала занадто низькі значення грошово-кредитної безпеки та цілий ряд недоліків у даній сфері. Тому сьогодні існує нагальна потреба у впровадженні заходів, які ліквідували б недоліки в монетарній сфері України, та розробці стратегії розвитку грошово-кредитного ринку нашої держави.

Першочерговими завданнями мають бути: введення економіки України із «тіні»; зупинення глобального відтоку капіталу із країни та спрямування його на внутрішній економічний розвиток; удосконалення нормативно-правової бази в галузі монетарної політики та проведення НБУ виваженої монетарної політики; виконання комплексу заходів, спрямованих на стабілізацію грошово-кредитної безпеки України. Реалізація вказаних заходів дозволить підвищити рівень грошово-кредитної безпеки тільки за повної підтримки на всіх рівнях влади. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Піхоцький А. В. Оцінка рівня фінансової безпеки України. *Бізнес Інформ*. 2018. № 3. С. 276–280.
2. Смоквіна Г. А. Фінансова безпека як стратегічна складова економічної безпеки України. *Економіка: реалії часу*. 2014. № 3. С. 30–36.
3. Гладких Д. М. Актуальні проблеми реалізації грошово-кредитної політики в Україні та основні напрями їх вирішення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 14. Ч. 1. С. 56–60.
4. Горбатюк Л. А., Дибя М. І. Підвищення рівня монетизації як важливий фактор макроекономічної стабільності України. *Вісник КЕФ КНЕУ ім. В. Гетьмана*. 2011. № 2. С. 42–51.
5. Дячек С. М., Панасюк О. О. Грошово-кредитна безпека України: сутність, загрози, оцінка. *Вісник ЖДТУ*. 2013. № 2. С. 227–233.
6. Доценко І. О. Грошово-кредитна безпека як складова фінансової безпеки держави. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 12. С. 9–13.
7. Рожко О. Д., Алексанян Р. М. Грошово-кредитна безпека України та шляхи її забезпечення. *Інтернаука*. 2017. № 2. Т. 2. С. 120–125.
8. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» від 29.10.2013 р. № 1277. URL: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm
9. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій

щодо комплексної оцінки обсягів непродуктивного відпливу (вивезення) фінансових ресурсів за межі України» від 24.03.2015 р. № 286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0286731-15>

10. Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>

11. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>

REFERENCES

Diachek, S. M., and Panasiuk, O. O. "Hroshovo-kredytna bezpeka Ukrainy: sutnist, zahrozy, otsinka" [Monetary and financial security of Ukraine: essence, threats, assessment]. *Visnyk ZhDTU*, no. 2 (2013): 227-233.

Dotsenko, I. O. "Hroshovo-kredytna bezpeka yak skladova finansovoi bezpeky derzhavy" [Monetary and financial security as a component of financial security of the state]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya «Ekonomiczni nauky»*, no. 12 (2015): 9-13.

Hladkykh, D. M. "Aktualni problemy realizatsii hroshovo-kredytnoi polityky v Ukraini ta osnovni napriamy yikh vyrishennia" [Actual problems of realization of monetary policy in Ukraine and main directions of their solution]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 1, no. 14 (2017): 56-60.

Horbatiuk, L. A., and Dyba, M. I. "Pidvyshchennia rivnia monetyzatsii yak vazhlyvyi faktor makroekonomichnoi stabilnosti Ukrainy" [Increasing the level of monetization as an important factor in Ukraine's macroeconomic stability]. *Visnyk KEF KNEU im. V. Hetmana*, no. 2 (2011): 42-51.

[Legal Act of Ukraine] (2013). http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm

[Legal Act of Ukraine] (2015). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0286731-15>

Ofitsiine internet-predstavnytstvo Natsionalnoho banku Ukrainy. <https://bank.gov.ua>

Ofitsiinyi veb-sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://ukrstat.gov.ua>

Pikhotskyi, A. V. "Otsinka rivnia finansovoi bezpeky Ukrainy" [Estimation of the level of financial security of Ukraine]. *Biznes Inform*, no. 3 (2018): 276-280.

Rozhko, O. D., and Aleksanian, R. M. "Hroshovo-kredytna bezpeka Ukrainy ta shliakhy yii zabezpechennia" [Monetary and financial security of Ukraine and ways of providing it]. *Internauka*, vol. 2, no. 2 (2017): 120-125.

Smokvina, H. A. "Finansova bezpeka yak stratehichna skladova ekonomichnoi bezpeky Ukrainy" [Financial security as a strategic component of Ukraine's economic security]. *Ekonomika: realii chasu*, no. 3 (2014): 30-36.